

**ELINA
BACKMAN**

KUINKA

KUOLEMA

KOHDATAAN

HELSINGISSÄ KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Tämän kirjan kirjoittamista ovat tukeneet
Taiteen edistämiskeskus
Otavan kirjasaatiö

Copyright © Elina Backman ja Kustannusosakeyhtiö Otava, 2024

ISBN 978-951-1-43454-2

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2024

”Kun olisin edes tiennyt, ketä minun oli pelättävä.
mutta oli vain epämääräinen kauhu,
joka kohdistui ei kehenkään ja samalla keneen tahansa.”

EEVA TENHUNEN *MUSTAT KALAT*

PROLOGI

Hiki valuu paidan alla pitkin selkärankaa. Myös ohimoille on muodostumassa uusia pisaroita juuri pyyhittyjen hikikarpaloiden tilalle. Mies istuu yksin varjossa ja tuijottaa pöydällä lojuvaa ruusua kummastuneena. Kun hän tarttuu kukkaan, tuntuu kuin se liimautuisi hänen käteensä. Kukan varressa oleva piikki on tehnyt heiveröisen viillon etusormen ihoon, mutta mies ei silti saa laskettua kukkaa kädestään. Hän katkoo yksitellen sen varressa törröttävät piikit. Ne ovat muodoltaan kuin pieniä haineviä. Ruusu on kaunis, sen väri on syvä. Näyttää siltä kuin kukka väreilisi kuumuudessa. Miksi se oli vetänyt häntä niin puoleensa? Tai pikemminkin: miksi kukka oli jätetty hänelle?

Aiemmin päivällä hän oli suorittanut normaaleja askareitaan. Istunut ruuhkassa ja väistellyt turisteja. Piipahtanut vanhassa-kaupungissa sijaitsevalla torilla, valinnut muutaman sopivankokoisen mustekalan, poiminut sitten kojuista vihanneksia, hedelmiä ja leipää. Syönyt Bar des Oiseauxissa lounaan ja palannut autolleen ajaakseen takaisin kotiin ylös Mont Boronin kukkuloille. Kukka oli odottanut maassa portin edessä, hohtanut punaisena mustaa katua vasten. Siinä ei ollut saatetta tai mitään viestiä. Mutta ruusu oli nauttanut heidän porttiinsa, ja seuraavaan naapuriin oli matkaa monta sataa metriä. Portin avautumista odotellessaan hän oli noussut autosta ja poiminut ruusun asfaltilta mukaansa.

Viimein hän tiputtaa kukan käsistään pöydälle. Tuntuu kuin kukka tuijottaisi häntä siitä. Mitä se yrittää hänelle sanoa?

Hän kävelee sisälle, kaataa siellä itselleen lasiin roseeta, tiputtaa perään pari jääpalaa. Hän toivoo salaa, että kukka olisi kadonnut sillä aikaa, mutta kun hän palaa takapihalle lempituoliinsa varjon alle, se odottaa häntä yhä. Hän polttaa pikkusikarin, ottaa kulauksen viinistä ja huokaisee. Vaimo olisi poissa illan. Hän pitää tällaisista illoista. A-luokan seurassa, ylhäisessä yksinäisyydessään hän hengittääkin eri tavalla. Kevyemmin. Hieman myöhemmin hän kokkaksi herkullisen juhla-aterian, vaikka ei ole tällä kertaa kutsunut itselleen seuraa.

Ehkä ruusu on kuitenkin jäänyt vain joltain vahingossa kadulle? Hän toivoo jo, ettei olisi koskaan nähnytäkään ruusua. Sillä hän on jo tajunnut sen. Mitä ruusu tuo mieleen. Muistot hiipivät kavalasti sisään ja valtaavat hänen mielensä. Aivan yllättäen hän muistaa taas kaiken. Ruusu. Hän tekisi mitä vain saadakseen muistot painumaan pois. On kulunut jo niin kauan, että hän on arvellut kaiken viimeinkin unohtuneen. Miksi hänen mielensä uhkaa pettää hänet juuri nyt tällä tavalla?

Hän huomaa yllätyksekseen kaipaavansa vaimoaan, niin paljon kuin hän olikin odottanut tätä yksinäistä iltaa. Ehkä hänen pitäisi soittaa Irinalle. Vaimon huoleton kertomus päivänsä kulusta saisi hänen ajatuksensa pois näistä synkistä kierteistä. Hän valitsee Irinan numeron, mutta vaimo ei kuitenkaan vastaa.

Karistaakseen muistonsa hän katselee edessään avautuvaa maisemaa ja sen tuttuja yksityiskohtia. Taivasta vasten piirtyvät palmut, oliivipuut ja sypressit. Hän on tullut niin kauas niistä ajoista. Se on ollutta ja mennyttä.

Hän havahtuu ajatuksistaan kylmän väristykseen. Täällä pimeä tulee aina niin yllättäen, ja vaikka mittari näyttää varmaan vieläkin suomalaisittain hellelukemia, päivän hiostama iho värähtää nyt kylmästä. Hän ei olekaan valmistanut ateriaa, ilta on mennyt muistella ja pullo on huvennut. Ehkä sen pohjalla olisi vielä tilkka...

Hän nousee, menee taas keittiöön täydentämään lasiaan, ja silloin se tapahtuu.

Kun hän on pyydystämässä jääpala-astiasta lusikalla lasiinsa uusia jääkuutioita, selän takaa kuuluu ällöttävä, luonnoton 'naksahdus'.

Vaisto sanoo heti, että ääni on ylimääräinen. Se ei kuulu keittiöön, ei hänen eikä toivottavasti kenenkään muunkaan. Hän tuntee miten sydän muljahtaa ikävästi.

Ensin ruusu ja sitten tämä ääni.

Tapahtuisiko nyt se mitä hän oli pelännyt koko elämänsä siitä illasta lähtien?

Samassa häneen laskeutuu surumielinen rauha. Enää ei tarvitsisi muistaa, ei hävetä, ei odottaa.

Jääpala kolahtaa tyhjään lasiin. Hän kurottautuu kohti jääkaappia ja siellä odottavaa avattua pulloa. Pienen hetken verran hän teeskentelee, ettei kuullut mitään ja jos kuulikin, se ei koske häntä. Päätäväisesti hän jatkaa toimiaan, vaikka on aivan varma, että ei enää ole yksin.

Sivusilmällä hän näkee jo miten varjo liikahtaa hänen selkensä takana. Nyt se viimein tapahtuu.

OSA I

Aurinkoisena päivänä kuolema löytää minut.

Se kulkee kintereilläni.

Ryömii ovesta sisään.

Uniin ja ajatuksiin.

Luimistelee nurkissa,
valmistautuu.

Odottaa sopivaa hetkeä.

VERNERI TYNI

VAIKENEMISEN MESTARI 1984

Saana laskee laukkunsa maahan. Satamassa on hiljaista. Otavalautan lähtöön on lähes tunti. Eri väreillä maalattujen konttien ja varastojen edustoilla maassa lepää kerälle kiedottuja kalastusverkkoja ja köysiä. Saana kaivaa puhelimen esiin ja ottaa kuvan kauniin värisistä, auringon ja suolaveden vaalentamista köysikasoisista. Lokit kirkuvat ja kaartelevat sataman yllä. Ilmassa tuoksuu suola ja sekoitus tervaa ja bensiiniä. Kalastaja lähestyy satamaa pienellä paatilla. Sen kannella on suuria laatikoita, joissa kimmeltelee ja välkkyi hopeisina sätkiviä kaloja. Sataman tuoksut saavat Saanan pohtimaan, tuoksuvatko kalat lopulta mereltä vai meri kaloilta.

Kesä on antanut itsestään pieniä lupaavia merkkejä, mutta juhannuksen lähestyessä se on alkanut epäröidä. Viime päivinä on sadellut ja ollut viileää. Mutta tänään tuuli ei ole yltynyt navakaksi ja aurinkokin näyttäytyy aina silloin tällöin pilvien takaa. Tuleviksi päiviksi on luvattu lämmintä.

Satama on suojaista, ja ainakin Kotkan edustalta katsottuna meri vaikuttaa rauhaisalta. Hyvä niin, sillä puolentoista tunnin lauttamatkasta saattaisi tulla raju, jos ilma olisi huono. Saana katsoo jaloissaan olevaa rykelmää: pyörillä kulkeva matkalaukku, ruokakassi ja reppu. Tähän tulisi vielä lisäksi kaikki se mitä Inkeri-täti on päättänyt tuoda mukanaan. Aika paljon tavaraa pariksi viikoksi. Suomen kesään varustautuessa tarvitsee tosin sekä lämmintä että kevyttä, sadetta ja tuulta pitävää, kaikkea kumisaappaista flip flopeihin. Vaikka on kesäkuu, Saana on vaatteineen varustautunut melkein kuin talveen. Villapaitoja, kevytuntuvarakki ja pitkät housut. Ulkosaaristo on aina ulkosaaristo, Inkeri oli ennen lähtöä sanonut, eikä Saana ollut aivan varma mitä Inkeri oli sillä tarkoittanut.

Satamassa on hiljaista, mutta suurin osa parkkipaikoista on jo varattu. Inkerin on määrää ajaa autonsa mahdollisimman lähelle satamaa. Siitä olisi kätevä lähteä autolla kauppaan myöhemmin. Missä

Inkeri muuten viipty? He ovat sopineet tapaavansa Kuusisessa hyvässä ajoin ja käyvänsä lohikeitolla ennen lautan lähtöä. Satamaan saapuu yksitellen autoja, joista purkautuu lisää ihmisiä ja tavaroita. Moni saareen menijä toimii vuosien hiomalla rutiinilla, ja vähitellen lautan portin läheisyyteen alkaa muodostua tavarakasoja. Odottelijat moikkailevat toisiaan. Vain Saana ei tunne ketään.

Kaunissaari, paikka, jonne he kaikki pian olisivat matkalla, on viihtyisä oma maailmansa Pyhtään ulkosaaristossa. Paikka, jossa on paljon kesäläisiä ja vain muutamia ympärivuotisia asukkaita. Saari, jossa kaikki tuntevat toisensa. Tai niin Saana ainakin olettaa. Siksi hän on huomaavinaan itseensä kohdistuvat uteliaat katseet. Hän kuvittelee mielessään, miten muut saareen menijät pohtivat, tunteeo Saana jonkun saarelaisista vai onko hän vain satunnainen leirintäalueelle tai mökkikylään suuntaava lomalainen. Saana jättää matkalaukun ja ruokakassin satamaan ja heittää olalleen vain repun.

”Menen jo sisälle varaamaan meille pöydän” Saana lähettää viestin Inkerille ja lähtee astelemaan kohti tummaa ravintolarakennusta. Kalakeittoa myyvä Kuusisen kalamaja näyttää julkisivultaan pieneltä tummaksi maalatulta mökiltä, mutta kun Saana avaa oven, hän yllättyy. Merihenkisesti sisustettu kapakkamainen ravintola imeekin sisäänsä suuren joukon ihmisiä, ja terassi jatkuu kauas sisäpihalle ja sieltä vielä meren ylle. Saana tilaa kaksi lohikeittoannosta ja siirtyy pöytään odottamaan. Pöytään tuodaan nopeasti annoksiin kuuluvat ruisleivät. Ne on paahdettu, ja voi on sulanut herkullisesti lämpimän leivän pinnalle. Saana haukkaa nälkäisenä ensimmäisen palan.

Juhannustalkoot. Niin Inkeri-täti oli myynyt idean hänelle. He auttaisivat Inkerin ystävää vanhan puutalon kunnostuksessa ja saisivat vastalahjaksi yöpyä kesäidyllissä. Inkerin ystävä Meri on kunnostanut saaressa sijaitsevaa taloa ikuisuusprojektinaan jo vuosien ajan, ja nyt tehtävä maalausoperaatio olisi kuulemma paineeton kesäprojekti.

Saana on iloinen päästessään hetkeksi pois Helsingistä. Juhannusta ei olisi ollut kiva viettää keskellä kaupunkia. Juhannuksena

kuului ihastella keskikesän vehreyttä ja vilkasta linnunlaulua josain muualla kuin pienessä yksiössä Vallilassa. Tai Janin tyhjässä kodissa Kalliassa. Jan joutuisi luultavasti olemaan ainakin osan juhannuksesta töissä, poliisipoikaystävän työt eivät kunnioita juhlapyhii. Ystävienkään mökeille ei ollut kuulunut kutsuja. Osa ystäväistä on kadonnut pikkulapsiarkeen ja tapalee mieluiten samassa tilanteessa olevia, ja osa on reissussa. Saana ehti jo ajatella lähtevänsä tädin luo Hartolaan, mutta tämä ilmoittikin viettävänsä ystävänsä luona saarella koko alkukesän. Puuhailu Kotkan edustalla Kaunissaarella Inkeri-tädin kanssa alkoikin pian kuulostaa kaikkein parhaalta vaihtoehdolta. Hän saisi oman pienen huoneen kauniista vanhasta kalastajakylän talosta, pääsisi saunaan ja uimaan. Vastapalveluksena hän auttaisi tädin ystävää talon entisöinnissä ja remontoinnissa. Saana ei tosin ole koskaan elämässään tehnyt vastaavaa, mutta Inkerin mukaan kuka vain osaa remontoida, jos vain saa hyvät ohjeet. Niitä Saana nyt odottaa, sekä sitä, että pääsisi lautan kyytiin ja matka saareen voisi alkaa. Lämmin lohikeitto höyryää lautasella. Saana pyyhkii voin rasvaamat sormensa serviettiin. Juuri silloin Saana huomaa edessään tutun hahmon.

– Lempi siskontyttöni, Inkeri huokaisee ja kiertää pöydän päätäköseen halaamaan.

Saana tuntee miten kasvot hukkuvat halatessa Inkerin pörröiseen kutittavaan villapaitaan.

Vatsat täynnä he lähtevät kohti satamaa. Otava on jo saapunut, mutta kulkua ohjaava puomi on vielä alhaalla. Inkeri katsoo virnuillen Saanan jaloissa olevaa tavarakekoa. Hänellä itsellään on vain pieni rinkka.

– Tehdään erikseen keikka ruokakauppaan ennen juhannusta, se on helpompi tehdä kun ei ole näitä muita kamoja mukana, Inkeri sanoo ja vetää nautinnollisesti keuhkot täyteen raikasta meri-ilmaa.

Juhannukseen on vielä viikko. Saana on laskeskellut viipyvänsä saarella suunnilleen kaksi viikkoa. Sinä aikana hän nauttisi päi-

vistä kaukana omasta arjesta. Ja valitettavasti hän olisi koko pitkän ajan myös erossa Janista. Hän palaisi kotiin vasta, kun mies aloittaisi kesäloman.

Viimein puomi nousee ja ihmiset alkavat siirtyä lauttaan. Saaren asukkaat kantavat tottuneesti ruokia sisältäviä kasseja ja laukkuja lautan kannella olevaan siniseen kylmäkonttiin. Saana matkii perässä. Kylmään pääsee yksi kassillinen ruokaa sekä tervetuliaisiini. Saana katselee kannella käyskenteleviä ihmisiä, joilla on jokaisella paljon kantamuksia. Saaressa sijaitseva kesäpaikka on tosiaan aivan eri asia kuin helposti saavutettavissa oleva mökki mantereella. Jokainen asia pitää kuljettaa saareen lautalla tai omalla veneellä.

– Tuossa pitkällä suoralla, Juha Vainion tiellä Sapokasta tänne Kuusiseen, on paljon kivipaaseja, joihin oli kirjoitettu Junnu Vainion biisien sanoja. Huomasitko? Inkeri sanoo ja osoittaa yläkannelta kohti kapeaa tietä, jota pitkin kaikki kulkevat päästäkseen satamaan.

Saana pudistaa päätään. Hän oli kävellessään keskittynyt lähinnä raahaamaan painavaa lastiaan linja-autoasemalta kohti määränpäättä. Parin kilometrin matka oli tuntunut ikuisuudelta. Kotkan profiili on sataman ja Sapokan puiston suunnalla vihreä, mutta toisessa suunnassa karumpi. Paperitehtaan piipuista tupruttaa harmaata savua. Saana katsoo taivaalle eikä ole varma mikä kaikki on savua ja mikä pilvimassaa. Lokit kaartelevat siellä täällä ja tekevät äkillisiä syöksyjä veteen.

– Junnu Vainio on täältä kotoisin. Sillä on yksi meille sopiva biisikin. Sen nimi on Kaunissaari ja se menee näin... täti alkaa yllättäen tapailla ääneen kappaleen sanoja:

Kaunissaari kaivaten

Sua aina muistelen

Milloin saan mä sulta suukon suolaisen.

Jostain syystä Saanaa alkaa välittömästi nolottaa. Hän vilkuilee hämillään ympärilleen, mutta kukaan ei kiinnitä mitään huomiota tädin lauluun. Sanat katoavat tuuleen ja moottorin jylinään. Inkeri

ei ole koskaan välittänyt siitä mitä muut ajattelevat. Se tekee hänestä juuri sen ihanan välittömän ihmisen joka hän on. Aurinko tulee esiin pilven takaa ja Saana sulkee hetkeksi silmänsä. Hän tuntee miten auringonsäteet lämmittävät kasvoja. Tädin laulu vaimenee, koska tämä ei enää muista enempää sanoja. Pehmeästi lautta alkaa lipua irti satamalaiturista. Otava alkaa kyntää vettä omaan tasaiseen tahtiinsa ja jättää jälkeensä suuret pyörteet. Ne houkuttelevat paikalle lisää lokkeja kalantoivossa.

Matkustettuaan jonkin aikaa Saana ja Inkeri siirtyvät viileältä tuuliselta kannelta sisätiloihin. Matkustamossa on vierä vieressä pieniä penkkejä. Suurin osa niistä on tyhjillään. Koska juhannukseen on vielä jonkin verran aikaa, lautalla ei ole varsinaista tungosta. Siellä täällä näkyy paljon vapaita paikkoja.

Saana huomaa räikeänväriseen tuulitakkiin sonnustautuneen miehen, jonka jaloissa nuokkuu koira. Ikkunapaikalle on puolestaan istunut kauluspaitaan ja öljykangastakkiin sonnustautunut viiksekäs vanha mies. Tämä tuijottaa pienestä ikkunasta merelle ja näyttää aivan taiteilijalta. Kun he istuvat alas, Inkeri nyökkää heidän edessään penkkirivillä istuvalle pariskunnalle.

– Merin luo taas menossa? he kysyvät, ja Inkeri vastaa hymyllä. Saana tietää, että Inkeri on vierailut saassa joka kesä jo vuosien ajan. Ilmeisesti tädin visiitit eivät ole jääneet huomaamatta.

Laivan moottorin jylinä ja tasainen keikka eteneminen tuuditavat Saanan hetkeksi uneen. Hän herää, kun Inkeri tönäisee olkapäätä lempeästi. He ovat matkanneet tasaiseen tahtiin jo yli tunnin.

– Tuo se on, Inkeri-täti sanoo ja osoittaa ikkunaan. Kauempana siintää tumma vehreä saari.

Kotona ennen lähtöä Saana oli jo ehtinyt googlata tietoja saaresta. Aavasta merestä kohoava Kaunissaari sijaitsee Itäisellä Suomenlahdella. Se on pinta-alaltaan noin neljä neliökilometriä, 3,7 kilometriä pitkä ja reilun kilometrin leveä.

– Täällä kalastajat ovat aikoinaan seurailleet hailiparvia ja pyytäneet jopa hylkeitä, Inkeri sanoo.

Otava halkoo määrätietoisesti tummaa vedenpintaa. Vesi saaren ympärillä on luultavasti todella syvää.

Saaristossa kaikki tapahtuu sään ehdoilla. Lautta kulkee sovittuina aikoina kuulemma myös kovassa tuulessa, mutta nyt on onnekaasti työntä. Saana siristelee silmiään ja vilkuilee lautan menosuuntaan katsottuna vasemmalla puolella sijaitsevaa pitkää saarensivua. Saana erottaa hiekkarannalta pienen valkoisen majakan. Hieman edempänä tasainen hiekkaranta vaihtuu kivilouhikoihin ja satunnaisiin mökkeihin siellä täällä. Kivenjätkäleet ovat tottuneet ottamaan vastaan kaikki meren niille syytämät tyrskyt.

Kun lautta hidastaa vauhtia lähestyessään satamaa, matkustajat alkavat liikehtiä levottomasti. Saana ja Inkerikin nousevat ja siirtyvät ulos kannelle katsomaan saapumista suojaisaan poukamaan. Pieni satama näyttää sympaattiselta. Sen tekevät punaisiksi maalatut lähes veden ylle rakennetut venevajat.

– Noita vajoja kutsutaan täällä jollain erityisellä nimellä, odotas... Inkeri kertoo. – En juuri nyt muista sitä mutta kuitenkin, en ole törmännyt sanaan missään muualla.

Saana katsoo vaivihkaa tättä, joka yrittää hakea sanaa muistinsa perukoilta. Tämä on viimeisen muutaman vuoden aikana vanhentunut silmin nähden. Vaaleat pitkät hiukset ovat kauttaaltaan jo harmaat, mutta silmissä on onneksi edelleen tuttu pilke. Saana kääntää katseensa Inkeristä takaisin satamaan. Hän ihastelee punamultaisia venevajoja, paalujen kannattelemat laiturit kurkottelevat niiden väleistä kohti vettä. Rantapenkereet pursuilevat maitohorsmaa ja sinnikkäimmät kasvit ovat piirittäneet rannoilla komeilevat suuret kivenlohkareet.

– Tervetuloa Kaunissaareen! Tätti puristaa Saanan olkapäätä innoissaan ja valmistautuu säntäämään ulos lautasta ensimmäisten joukossa.

Satamassa vastassa on saarelaisia maitokärriineen. Uteliaat silmäparit seuraavat jokaista joka astelee ulos laivasta. Muutamalla odot-

tajalla on allaan jopa mönkijä. Tänäänkin lautta on kuljettanut saareen suuria lasteja tavaraa. Lavallisia juotavaa saaren pieneen kauppaan ja ravintolaan sekä suuria pyöreitä korituoleja jonnekin. Kun jalankulkijat ovat poistuneet lautasta, pieni nosturi alkaa liikutella suurta kuljetusta, jossa lukee särkyvää. Joku on juuri saamassa mökilleen tai talolleen joukon uusia ikkunoita.

– Tuleeko ystäväsi meitä vastaan vai kävelläänkö me suoraan sinne talolle? Saana utelee, kun he ovat kävelleet hieman pois päin sataman vilkkaimmasta tohinasta. Moni satamaan saapunut on jo pakannut tavaransa maitokärryihin ja lähtenyt työntämään lastiaan pitkin hiekkatietä.

– En tiedä tunnistatko, mutta tuossa on yksi kuuluisa kirjailija, Inkeri kuiskaa ja tuuppaa Saanaa hieman saadakseen tämän huomion. – Hän tuli meidän kanssa samalla lautalla. Saana katsoo siististi pukeutuneeseen mieheen, joka astelee itsevarmasti heidän ohitse. Hän tunnistaa välittömästi viiksekkään öljykangastakkinen miehen ikkunapaikalta.

– Olen lukenut kaikki hänen kirjansa, Inkeri hymyilee ja nyökkää miehelle kun tämä kävelee ohi. Kirjailija ei vastaa tädin innokkaaseen tervehdykseen.

Kun he ovat odotelleet hetken aikaa, satamarakennuksen takaa ilmestyvät esiin vauhdikkaasti vastavirtaan etenevät maitokärryt.

– Siinähan te olette! Tervetuloa! Marimekon tunikaan ja mustiin leggingseihin sonnustautunut siilitukkainen nainen huudahtaa ja laskee työntämänsä maitokärryt maahan päästäkseen halaamaan.

– Pahoittelut kun olen myöhässä. Menetin ajantajuni kun raputtelin maaleja. Heittäkää vaan kaikki tavaranne tähän niin lähdetään! hän sanoo.

– Kiitos kun sain tulla tänne, Saana sanoo ja esittäytyy naiselle.

– Ihanaa kun tulit, kaikki orjat ovat aina tervetulleita, nainen nauraa ja esittelee itsensä Meriksi. – Vitsailin vain, tietenkin, Meri jatkaa, ja Saana huomaa välittömästi pitävänsä tästä naisesta.

Merillä on aivan lyhyiksi kynityt korpinmustat hiukset, ja silmiä kehystävät kirkkaanpunaiset pienet pyöreät silmälasit. Jalassa naisella on valkoiset sukat ja kuluneet Birkenstock-sandaalit.

Meri työntää maitokärryjä ja Inkeri ja Saana kävelevät kuuliaisesti perässä. Pieni hiekkapolku kiemurtelee satamasta kohti kauniita taloja. He ohittavat kyltin, jossa näkyy etäisyyksiä eri puolille saarta.

Kotiseutumuseo 0,1 km

Hautausmaa 1,2 km

Uimapaikka 1,4 km

Pohjoispää 3,4 km

Tulenjohtotorni 1,4 km

Saana pysähtyy ottamaan kyltistä kuvan. Etukäteen hän oli ajatellut pitää saarella ollessaan sometaukoa ja kantaa puhelinta mukanaan vain lähinnä soittamista tai suunnistamista varten, mutta saavuttuaan tällaiseen kesäidylliin hän tuntee heti valtavaa tarvetta ottaa kuvia. Onko vierailua saarella edes tapahtunut, jos hän ei tallenna muistoja siitä puhelimeensa?

He jatkavat oikealle ja vastaan tulee kuivalle maalle hylätty suuri vene. Veneen jälkeen oikealla näkyy taas rivistö punamullalla maalattuja venevajoja. Saana pysähtyy taas ottamaan kuvan pienen varastorakennuksen ikkunasta. Pitsiverhot reunustavat ikkunaa, jolle on aseteltu pieni vene. Auringon paahtamalla seinustalla roikkuu vanhoja kalaverkkoja ja verkkojen viereen seinään on kiinnitetty puisia kaloja.

– Nuo ovat saraheja, täällä venevaja on sarahi, Meri kertoo ja hidastaa hieman tahtiaan.

– Se se oli, Inkeri huudahtaa ja pökkää käsivarrellaan Saanaa.
– Sarahi.

Saana katsoo ihastellen punaisia rakennuksia, joista osa on avattu yleisölle ja joiden sisään on pystytetty pieniä myymälöitä.

Sarahin kyljessä pienellä penkillä nuokkuu nuhjuisiin vaatteisiin ja kauhtuneeseen lakkiin verhoutunut mies. Meri nostaa tottuneesti kätensä tervehdykseen ja mies vastaa siihen.

– Saitko työmaalle apuvoimia? ukko kyselee ja Meri esittelee seurueensa tyytyväisenä.

– Kuinka pitkään olette? ukko utelee.

– Juhannuksen yli, Inkeri vastaa.

Mies vaikenee, tuijottelee hetken sandaaleissa olevia käppyräisiä kovettuneita varpaitaan.

– Niin pitkään, parempi olisi vain lähteä ajoissa alta pois, myrsky nousee, hän jupisee.

Saana ja Inkeri kohottavat katseensa kirkkaalle taivaalle. Aurinko häikäisee ja linnutkin kaartelevat korkealla. Ei näy merkkiäkään myrskystä.

– Ei sitä vielä näe, ukko nauraa lohkeilevasti ja nauru äityy yskäksi. – Mutta sen haistaa. Enkä puhu mistään tavallisesta myrskystä. Tulee tapahtumaan ikäviä asioita. Niin kuin silloin kerran.

– Älähän nyt Kalle, Meri huitaisee kädellään ukon höpinöille.

– Sellainen hän on, aina manaamassa pahinta. Sietäisi pitää jutunsa omana tietonaan. Mutta Kalle kuuluu niin sanotusti kalustoon, Meri kertoo miehestä aivan kuin tämä ei olisi itse paikalla.

Saana nyökkää katsellen miestä uteliaana. Kalle ei vaikuta olevan Merin sanoista moksiskaan. Hän lähinnä vain puistelee naureskellen päätään. Virne paljastaa tummuneet hampaat. Kasvot ovat auringon ja ulkoilman ahavoittamat.

– Myrsky nousee, mies toistaa, ja Saana huomaa että tämä tuoksahtaa vahvasti vanhalle viinalle.

– Ja tämä myrsky on paha, ukko manaa, vaikka he ovat jo jatkaneet matkaa. – On vain ajan kysymys koska pahuus hiipii saareen, ukko mutisee heidän peräänsä.

Vaikuttaa siltä, että hän ei puhu luonnonilmiöstä vaan jostain synkemmästä.

– Mihin hän viittasi? Kun sanoi niin kuin silloin kerran? Saana kysyy.

Meri ei käänny, puskee vain maitokärryjä eteenpäin aivan kuin ei olisi kuullut koko kysymystä.

– Älkää hänestä välittäkö, tiedättehän viinaan menevien kalamiesten jutut, hän kommentoi lopulta huolettomasti, mutta aiempi leppoisa tunnelma on kuitenkin tiessään.

Saana unohtaa pian Kallen uhkaavat sanat. Idyllinen saari tarjoaa niin paljon pientä ihasteltavaa. Hiekkapolkua kehystävät puutalot ja kesäasumukset. Aidatut puutarhat ovat hyvin hoidettuja ja pöriäiset surisevat laiskasti tielle kurottelevissa lumipalloissa.

– Kukat odottelevat vielä juhannusta. Kun nuo lumipallot puhkeavat kukkaan, niiden pienet terälehdet varisevat maahan kuin lumihiihtaleet, Inkeri sanoo.

Pian reitti kääntyy pienelle kujalle. Keisarinkuja, kyltissä lukee. Tien ja polun risteyksessä on villiintynyt puutarha. Puutarhaa reunustavan aidan maali on jo haalistunut ja paikoin kulunut. Aidan raosta kurkottelee tien puolelle nokkosta ja pitkiä heiniä.

– Ollaan aivan just perillä, Meri huikkaa ja kääntää sitten painavat kärryt tottuneen rivakalla otteella soman puutalon pihaan.

– Tervetuloa Villa Meriin! hän sanoo ja laskee kärryt nurmikolle. Saana katsoo ihastuneena heidän edessään kohoavaa vaaleanpunaista huvilaa.

– Näytän teille missä nukutte, voitte viedä tavarat huoneisiin ja nähdään sitten tuvassa. Juodaan teet ja olen varannut jotain pientä purtavaakin teidän tulonne kunniaksi, Meri sanoo samalla kun kipuaa portaat talon lasikuistille ja vääntää suuresta avaimesta. Ulko-ovi avautuu narahtaen.

Astuessaan sisään Saana tuntee vastassa olevan viileän ja aavistuksen paksun ilman.

Saana nostaa painavat kantamuksensa vielä kerran ylös ja lähtee seuraamaan Meriä yläkertaan. Portaat narahtelevat joka askelmalla. Meri pysähtyy hymyillen pienen huoneen eteen ja avaa oven.

– Villa Merin viihtyisin huone, Meri raottaa ovea ja Saana vastaa hänen hymyynsä. Tyytyväisenä hän astelee peremmälle pieneen kammariin, jossa on rautasänky ja pieni kirjoituspöytä. Ikkunois-

sa on pitsiverhot ja näkymä ikkunasta on Keisarinkujan ylitse koh-
ti naapuritaloa ja sen vehreää puutarhaa. Kärpänen surisee ikkunaa
vasten ja Saanan valtaa kesämieli. Tällaiset paikat ja tällaiset hetket
ovat juuri niitä kun yhtäkkiä ymmärtää olevansa keskellä Suomen
liian nopeasti ohi kiitävää suvea.

– Kiitos, Saana sanoo ja Meri nyökkää tyytyväisenä.

– Inkeri nukkuu kammarini vieressä alakerrassa, joten käytössä-
si on koko yläkerta.

Merin poistuttua Saana ottaa repun pois selästään ja istahtaa sän-
gylle. Vaalea päiväpeitto on sekin pitsiä. Meri on tuonut huonee-
seen vesikannun ja yhden lasin. Pieneen emalikannuun on aseteltu
koristeeksi kimppu kuivattua laventelia. Saana vaihtaa ylleen villa-
paidan ja kaivaa laukusta jalkaan farkut. Talo tuntuu aika viileältä,
mutta luultavasti siihen vähitellen tottuisi.

Kun Saana raottaa tuvan ovea, Inkeri istuu jo pöydän ääressä tee-
kuppi edessään ja Meri valmistelee sivummalla salaattia. Tupa on
yhdistelmä olohuonetta ja keittiötä. Tilaa hallitsee suuri ja vanha
leivinuuni.

– Mistäs me sitten huomenna aloitetaan? Saana kysyy vetäessään
itselleen tuolin. Huone on sisustettu juuri sellaiseksi minkä näköi-
seksi Saana itse voisi kuvitella myös oman haaveiden kesäpaikkansa.
Vaaleaksi maalatulla puulattialla on tummanpunainen marokkolai-
nen villamatto. Pieneen matalaan lasimaljaan on leikattu puutar-
hasta hento ruusu. Hyllyä koristavat suuret ruskeat lasipullot ja rus-
tiikkisen väriset keraamiset kulhot ja maljakot. Seinät on vuorattu
tauluilla ja tunnelma huoneessa on kaikin puolin viihtyisä.

– Ette kai te oikeasti tulleet tänne töitä tekemään, Meri naurah-
taa. – Vannon, että ihan pienikin työ riittää. En saa rauhaa, jos en
tiedä, että kesävieraani myös ihan vain viihtyvät ja ihastuvat saa-
reen täällä ollessaan.

– Mutta et kai sinä pidä minua enää vieraana, mehän olemme
kuin sisarukset, Inkeri naurahtaa.

– No en, mutta haluan että Saana, siskontyttösi, josta olen kaikkien näiden vuosien aikana kuullut niin paljon, ei pidä minua orjapiiskurina ja ehtii myös nauttia olostaan täällä.

– Noh, ihan mielelläni kyllä autan, Saana sanoo. – Ja älä huoli, olen petollisen hyvä nauttimaan olostani. Määrätkää vaan selkeitä tehtäviä niin tunnen oloni hyödylliseksi. Talkoolaiseksihan minä tulin. On ihan kiva saada jotain ihan muuta ajateltavaa. Kun pääsen tekemään jotain konkreettista käsilläni, se saattaa saada aivoni taas kivasti raksuttamaan.

– Saana on tehnyt podcasteja ja niistä on tullut hyvin suosittuja. Tiesin aina että hänestä kuullaan vielä, Inkeri täydentää.

– Vai podcasteja. Mistä aiheesta? Meri kysyy.

– Murhista! Inkeri huudahtaa teatraalisesti ja madaltaa ääntään. – Meidän Saana on erikoistunut kertomaan tarinoita kauhistuttavista henkirikoksista. Oikeista tapahtumista. Hän käsittelee podcasteissaan ihmisen pimeää puolta. Hän on jopa itse selvittänyt epäselviä henkirikoksia ja katoamisia. Koska se oli kun olit ihan top 10 -kuunnelluimpien ohjelmien joukossa Suomessa? Inkeri höpötää, ja Saana kiemurtelee vaivaantuneena tuolillaan.

– Alkuvuonna, helmi-maaliskuussa, hän mutisee ja sydän muljahtaa ikävästi, kun hän muistaa tilanteensa. Hänen olisi tehtävä nopeasti uutta sisältöä tai suuri yleisö unohtaisi hänet. Toisaalta hän ei ole koskaan tehnyt mitään vain koska on pakko. Hän on aidosti kiinnostunut tutkimistaan tapauksista, ja juuri siksi podcastin tekeminen esimerkiksi ihan mistä vain ratkaisemattomista, lehdissä jo olleista tapauksista ei ole tuntunut omalta jutulta. Saana haluaa löytää tapauksia, jotka ovat joko niin tuoreita ettei kukaan ole niitä vielä käsitellyt tai ratkaisemattomia ja vaarassa unohtua kokonaan. Saana selailee säännöllisesti rikosuutisia, tutkii katoamisilmoituksia ja ahmii toisten tekemiä true crime -podcasteja, mutta kiinnostavien juttujen löytäminen ei ole ollenkaan niin helppoa kuin voisi kuvitella. Jutun pitää alusta alkaen nostattaa kylmiä väreitä ja herättää sisällä kytevä uteliaisuus. Par-

haimmassa tapauksessa hän saisi juttua penkoessaan selville jotain uutta ja tärkeää.

– Ihmiset eivät välttämättä kerro asioistaan poliisille, mutta yllättäen minä voin saada ihmiset jakamaan salaisuuksia, joita he ovat pitäneet sisällään jopa vuosikymmeniä, Saana sanoo ja hyppyyttää teepussia mukissaan. Muki on muumiaiheinen ja Saanaa huvittaa huomata, että myös Meri keräilee muumimukeja, aivan kuten varmaan kymmenet tuhannet muutkin suomalaiset.

– Etkös sinä nyt ole aika vaatimaton, sinähän olet auttanut poliisia aika lailla, saanut selville asioita, jotka eivät ole olleet poliisin tiedossa, ja sitä kautta auttanut tapauksia selviämään, Inkeri sanoo.

Saana nyökkää ujosti. Hän kiusaantuu aina kun joku puhuu hänen tekemisistään.

– Jos tartun juttuun, haluan saada selville jotain uutta ja saattaa tarinan ulos maailmalle, Saana vastaa. Hän toivoo, että Inkeri vaihtaisi jo aihetta.

– Mutta eikö tuollainen ole oikeastaan aika vaarallista. Etkö sinä yhtään pelkää? Eikö murhaaja tai epäilty tekijä, joku jo aiemmin paha toiselle tehnyt tyyppi voi ärsyntyä? Etkö pelkää että sinusta itsestäsi tulee kohde? Meri kysyy ja laskee pöydälle herkullisen näköisen savulohisalaatin. Vasta nyt Saana nostaa katseensa pöydän pinnasta Merin tummiin, lähes leiskuvan mustiin silmiin, jotka tutkailevat häntä.

Saana kohauttaa olkiaan. – En voi enkä halua ajatella sellaista, hän vastaa, vaikka se ei ole koko totuus. Totuus on, että hän pelkää paljonkin, mutta ei halua myöntää itselleen uteliaisuutensa varjo puolia.

– En voi oikeastaan muuta kuin luottaa intuitioon. En tartu mihin tahansa tarinaan. Tutustun vain sellaisiin tapauksiin, joista tulee aidosti tunne, että voisin auttaa. Ja kun innostun jostain – silloin ei jää aikaa pelätä.

Meri katsoo nyökytellen Inkeriä. – Fiksu tyttö. Luottaa intuitioon. Teidän suvun naisissa on aina ollut tietynlaista herkkyyttä aistia

asioita. Käytä sitä hyväksesi, Meri sanoo ja kääntyy hakemaan lautasia. – Eiköhän syödä.

Saana katsoo hymyillen heitä kumpaakin. Hän tuntee olonsa kotoisaksi. On kunnia tulla hyväksytyksi mukaan tähän ihanaan voimanaisten piiriin.

Nizza

Armando työntää käden taskuun ja tunnustelee avaimia. Talo hänen edessään näyttää hyvin rauhalliselta. Tähän aikaan he yleensä vielä nukkuivat, pomo ja hänen vaimonsa, joten Armando avaa oven mahdollisimman hiljaa.

Vuosien mittaan hänelle on muodostunut tavaksi aloittaa siivoaminen eteläsiivestä, mahdollisimman kaukaa päämakuuhuoneesta. Kun hän olisi jynssännyt keittiön, wc:t ja kylpyläosaston, työhuoneen, gallerian, terassin ja vierastalon, kello olisi jo sen verran paljon, että hän uskaltaisi kolistella lähempänä. Herralla on tapana juoda ensimmäinen espresso yhdeksän aikaan. Ja hän tekee sen mieluiten kiiltäväksi puunatussa keittiössä.

Armando vilkaisee Mont Boronin kukkulalta merelle avautuvaa maisemaa ennen kuin astuu viileän kivitalon uumeniin. Aurinko on jo noussut, ja myöhemmin paahteiseksi muuttuva helle tuntuu toistaiseksi vielä lempeältä. Kuumuutta enteilevä ilma on sametin pehmeää, persikan ja vaaleanpunaisen väristä utua. Olisi jaksettava paiskia töitä vielä monta päivää ennen kuin Armandolla olisi aikaa katsella maisemaa. Lepo on rikkaiden etuoikeus. Harva sitä tosin käyttää. Tämäkin jo eläkeiässä oleva pariskunta tuntuu jatkuvasti puuhaavan kaikenlaista. Ovat paljon pois kotoaan.

Armando sulkee oven perässään, jottei ilmastointi häiriintyisi. Sen jälkeen hän tekee tutun kierroksen. Kiertää reviirin, hyväksyy yksitellen edessä olevan työn. Yleensä sitä on vähän. Hän on jo tottunut siivoamaan siistiä. Putsaamaan puhdasta. Mutta jos hän jonnain päivänä lakkaisi kiillottamasta jo kiiltävää hanaa, se olisi ensimmäinen askel kohti tuhoa. Sen jälkeen hän ei enää onnistuisi motivoimaan itseään siivoamaan yhtään mitään. Hän vain kävelisi kohteessa ja lopulta sotku valtaisi alaa. Sitten hän saisi potkut.